

ת"פ 28614/08/18 - מדינת ישראל נגד פארס אלטוויל

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 28614-08-18 מדינת ישראל נ' אלטוויל
תיק חיצוני: 378808/2017

לפני	כבוד השופט מוחמד חאג' יחיא
המאשימה	מדינת ישראל
נגד	באמצעות יחידת התביעות במשטרה - מחוז ירושלים
הנאשם	פארס אלטוויל
	ע"י ב"כ עו"ד יעקב קמר

החלטה

- (1) האם אדם אחר זולת עורך תעודת עובד הציבור (להלן: "התעודה" או "התע"צ") יכול להעיד במשפט במקום עורכה לענין אותה תעודה. זו השאלה המונחת לפניי.
- (2) כנגד הנאשם הוגש כתב אישום שמייחס לו ביצוע עבירה של העסקת תושב זר שלא כדין, עבירה לפי סעיף 12ב2(א)(2) בחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, וכן בביצוע עבירה של הלנת תושב זר או סיוע להלנתו, עבירה לפי סעיף 12ב2(א)(1) בחוק המזכר. בין יתר עדי התביעה, מוזכר עד תביעה 4, מר ש' איתן, באמצעותו תוגש תע"צ של משרד הפנים.
- (3) ביום 29.9.2021 נקבע דיון הוכחות ליום 3.11.2021, בו תישמענה פרשת התביעה ופרשת ההגנה. עוד נקבע, כי מזכירות בית המשפט תנפיק זימונים לעדים ובאחריות המאשימה להמציא את הזימונים לעדי התביעה בהקדם ולוודא את התייצבותם.
- (4) יום לפני דיון ההוכחות (ביום 2.11.2021) בשעה 12:50, נתקבלה בתיק בית המשפט בקשה דחופה מטעם המאשימה, לפיה לאחר שיחה בין התובעת לבין משרד הפנים, עלה כי "הזימון שמופיע במערכת נט המשפט הינו כללי, ואינו מפרט את נושא המשרה אשר עתיד להעיד (עד תביעה מספר 4)". לפיכך, נתבקש בית המשפט לתקן את הזימון כך ששמו של העד יופיע על-גבי הזימון. החלטה שהורתה כמבוקש ניתנה זמן קצר לאחר קליטת הבקשה.
- (5) ואולם, ביום הדיון, בפתחו, הודיעה המאשימה שהעד לא יתייצב מאחר והתברר כי הוא כבר פרש לגמלאות, וכי התייצבה במקומו לדיון מנהלת האגף שבו הוא עבד (להלן: "הנציגה"). אין מחלוקת כי הנציגה אינה מופיעה

ברשימת עדי התביעה בכתב האישום והמאשימה לא ביקשה לתקן את כתב האישום. גם עד התביעה 3 (באמצעותו תוגש תעודת עובד ציבור של המינהל האזרחי), לא התייצב.

(6) לדידה של המאשימה, הנציגה יכולה להעיד במקום עובד הציבור לעניין אותה תעודה שערך. בא-כוח הנאשם התנגד לכך בתוקף מן הטעמים שפירט בדיון. נוכח מורכבות הסוגיה ועל מנת שלא לעכב את הדיון, הוריתי כי אכריע בסוגיה זו במועד מאוחר וכי בכל מקרה לא תישמע עדות הנציגה באותו יום. הצדדים השלימו טיעון בכתובים.

(7) המאשימה עותרת לשמיעת עדות הנציגה שכן היא "מחליפתו" של העד. לדידה, הדבר אפשרי מכוח הוראת סעיף 23 בפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן: "פקודת הראיות"). לעניין זימון העד, מסבירה המאשימה, כי נפלה טעות תחת ידי מזכירות בית המשפט אשר לא ציינה את שמו של העד בזימון שהנפיקה. הנאשם מתנגד כאמור לזימון הנציגה כעדה מטעם המאשימה ומאחר ולא היא שערכה את התעודה (וכלשוננו: "איך אפשר בכלל "להחליף" בין עדים"), ולחילופין, הוא עותר לחיוב המאשימה בהוצאותיו מאחר ולא פעלה לפי החלטת בית המשפט ועקב זאת לא ניתן היה לשמוע את כל העדים ביום הדיון.

דיון והכרעה

(8) לאחר שנתתי את דעתי לטיעוני הצדדים, סבורני כי הדין עם הנאשם, באופן זה, שלא ניתן להעיד עובד ציבור אחד בקשר לתעודת עובד ציבור שחתומה על-ידי עובד אחר "כאילו" הראשון הוא עורך התעודה, וממילא לא ניתן להעיד עד מטעמה שאינו ברשימת עדי התביעה.

(9) כידוע, וכמתחייב מכוח הוראת סעיף 25 בפקודת הראיות, כוחה הראייתי של תעודת עובד ציבור, לפי הדין, נעוץ בכך שדינה כדין עדות בשבועה. התעודה באה חלף עדות ראשית. לצד זאת, לפי סעיף 26(א): "הוראות סימן זה אינן גורעות מכוחו של בית המשפט לצוות כי מומחה או רופא או עובד הציבור יחקרו בבית המשפט, ובית המשפט יעתר לבקשתו של בעל דין לצוות על כך". משמע, עובד הציבור שבאמצעותו תוגש התעודה הוא בבחינת עד שעדותו הראשית נמסרת בכתב וניתן להשלימה בעל-פה באמצעות העדת העד [קדמי, י', "על הראיות - הדין בראי הפסיקה", ע' 947 (מהדורה מעודכנת, התש"ע-2009)], וכמובן יש לאפשר לצד שכנגד לחקור אותו בחקירה נגדית [קדמי לעיל, ע' 961-966].

(10) וכבקמרה לפנינו, זכותו של הנאשם לבקש את זימון עובד הציבור (העד) שערך את התעודה לחקירה נגדית. זכותו של הנאשם לברר אילו בדיקות הוא עשה ולעמת אותו עם כל אינפורמציה אחרת שיש בה לסתור את תוכן התעודה. הזכות לחקירה נגדית אמנם לא הוכרה בישראל כזכות חוקתית, אולם מפאת חשיבותה ותרומתה הפוטנציאלית לחשיפת האמת ולהגנתו של הנאשם, היא נתפסת כזכות דיונית מן המעלה הראשונה [ע"פ 5329/98 אחמד דג'אני נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 273, 280 (2003); ע"פ 10736/04 מרדכי כהן נ' מדינת ישראל, פסקה 28 (26.9.2006)].

(11) כך היה. עד התביעה שהוא עורך התעודה זומן לדין ההוכחות. נוכח טעות של מזכירות בית המשפט, שמו של העד לא צוין על הזימון שהונפק. זה נכון גם ביחס לעד התביעה מספר 3. יש להצר על כך. ואולם, כפי שהורית בהחלטה מיום 29.9.2021 היה באחריות המאשימה להמציא את הזימונים לעדיה. החלטה זו נבעה מסמיכות הזמנים בין המועדים. לו הייתה המאשימה מקיימת את החלטת בית המשפט כלשונה, טעות מצערת זו הייתה צפה מיד ובאה על תיקונה, ולא רק. סביר מאוד להניח שהמאשימה הייתה מגלה אז כי העובד שחתום על התעודה, כבר פרש לגמלאות. במקרה כזה, סוגיית העדת העד או הנציגה הייתה מתבררת מבעוד מועד, ולא מן הנמנע שהדבר היה מביא גם לעתירה לתיקון כתב האישום, שינוי מועד הדיון או כל היערכות אחרת בהינתן נסיבות אלו, וודאי שלא להפתיע את בית המשפט ואת הנאשם ובא-כוחו בפתח הדיון בנוכחות "עדה" חדשה שאינה נמנית על עדי התביעה. כובד המחדל בהקשר זה רובץ לפתח המאשימה. עד כאן בהיבט הדיוני.

(12) אך גם בהיבט המהותי, שעה שעובד הציבור אשר חתום על התעודה אינו מתייצב לחקירה נגדית, לא ניתן "להחליפו" באמצעות עד אחר לגבי אותה תעודה עליה חתום הראשון. מלבד זאת שאין לכך עיגון בדיון, אלא שגם מבחינה ראייתית, תעודה כאמור אינה דבר טכני או של מה בכך. מדובר במסמך ערוך לאחר בדיקה או בדיקות אשר ביצע אותו עובד ציבור ספציפי, וכאמור, למסמך זה ישנה משמעות ראייתית להוכחת עצם הרישום. מכאן, זכותו של הצד שכנגד לחקור את החתום על המסמך בחקירה נגדית, בין השאר, גם לעניין הרישום או הבדיקות שביצע. מדובר בזכות חשובה ביותר. בשלב זה ובטרם נחקר עובד הציבור, לא ניתן לקבוע כי עמידת ההגנה על זימונו לחקירה היוותה ניסיון להכבדה, כפי שרומזת לכך המאשימה בטיעוניה (סעיף 18 בתגובתה). סוגיה זו מקומה להיבחן לאחר מיצוי החקירה הנגדית וככל שתועלה על-ידי מי מהצדדים בצורה מפורשת.

(13) הוראת סעיף 26 בפקודה קובעת, כי "בית המשפט רשאי, אם אין הוא רואה חשש לעיוות הדיון, לקבל כראיה תעודה על דבר שנרשם במסמך רשמי; התעודה תהא חתומה בידי עובד הציבור שעשה את הרישום או את המעשה או קיבל את הידיעה שנרשמה, ואם אין הוא עוד באותו שירות - בידי האחראי על היחידה שבה עבד". (ההדגשה בקו תחתון אינה במקור).

הסעיף האמור אין בו לסייע למאשימה בנדון. מלשון ההוראה ניתן ללמוד, כי אם עובד הציבור שביצע את אחת הפעולות המוזכרות בסעיף זה אינו עוד בשירות, כי אז התעודה יכולה להיות חתומה על-ידי האחראי על היחידה שבה הוא עבד. ההוראה אינה מתייחסת לעדות במקום העובד "שעשה...או קיבל...". ללמדך את המובן מאליו, כי מי שחתום על התעודה הוא מי שנדרש להתייצב לחקירה כעד.

(14) לאחר כל אלה, אם וככל שהמאשימה עומדת על הגשת התע"צ של העד מספר 4 בכתב האישום, עליה לזמנו לדיון שייקבע.

(15) נקבע בזאת דיון להשלמת פרשת התביעה ולשמיעת פרשת ההגנה, ליום 26.1.2022, בשעה 12:30.

(16) הדיון יתקיים בהקלטה.

(17) באחריות כל צד לזמן את עדיו בהקדם לדיון הקבוע.

(18) נוכח הצורך בדיון נוסף לשמיעת עדויות העדים זאת בשל התנהלות המאשימה, לבקשת הנאשם ומתוקף סמכותי לפי תקנה 21 בתקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד-1974, מורה על חיוב המאשימה בהוצאות הנאשם בסך 1,500 ₪ אשר ישולם לו תוך 21 יום.

(19) מוזהר הנאשם בדבר חובת התייצבותו לדיון הקבוע, אחרת - הוא עלול להישפט בהיעדרו. באחריות בא-כוח הנאשם לעדכן את הנאשם בדבר הוראה זו ולהגיש לבית המשפט הודעת עדכון בדבר ביצועה תוך 3 ימים.

המזכירות - להודיע לצדדים ולהזמין הקלטה בהתאם.

ניתנה היום, ח' טבת תשפ"ב, 12 דצמבר 2021, בהעדר הצדדים.